कम् । त्रिंशद्भागञ्च विप्राणां क्षयं कृत्वा न दोषभाक्" । वृद्धिभेदः ऋणादानशब्दे १४१९ पृ० उक्तः । २तद्वति त्रि० तस्य पत्नी ङीप् ऐङ्च् सम्बोधः । कुसीदायी वृद्ध्याजीविपत्न्याम् । पाणिन्यादिमते कुसितकुसिदशब्दाभ्यां ह्रस्वमध्यान्यामेव ङीप् ऐच्च इति भेदः । कुसीदवृद्ध्यर्थद्रव्यं प्रयच्छति ठन्ठञौ । कुसीदिक वृद्ध्यर्थधनदायिनि त्रि० स्त्रियामुभयत्र पित्त्वात् ङीप् । स्वार्थे क । कुसीदक, तत्रार्थे अस्मर्थे इनि । कुसीदिन् वृद्ध्यर्थं धनप्रयोक्तरि उत्तमर्णे त्रि० स्त्रियां ङीप्

कुसीदवृद्धि स्त्री कुसीदरूपा वृद्धिः । कुसीदरूपायां वृद्धौ (सुद) "कुसीदवृद्धिर्द्वैगुण्यं नात्येति सकृदाहृता" या० स्मृतिः । ब०व्री० । कुसीदरूपवृद्धियुक्ते त्रि०

कुसुम न० कुस—उम नि० गुणाभावः । १पुष्पे, "कुसुमसन्ततिसन्नतसङ्गिभिः" माघः । "कुसुमायोजितकार्मुकोमधुः" कुमा० । "विपिनविहारे कुसुमविचित्रा" छन्दोम० । २फले, ३स्त्रीरजसि, "यदा नार्याः पितृगेहे कुसुमस्तनसम्भवः" ज्यो० ४नेत्ररोगभेदे च मेदिनिः । पञ्चमात्रप्रस्तारे । ऽ ॥ षडे ५प्रभेदे । फलकुसुमविशेषाणां द्रव्यान्तरसुलभत्वादिसूचकत्वं सु० सू० २९अ० दर्शितं यथा "फलकुसुमसम्पद्वृद्धिं वनस्पतीनां विलोक्य विज्ञेयम् । सुलभत्वं द्रव्याणां निष्पत्तिञ्चापि शस्यानाम् । प्रालेन कलमशाली रक्ताशोकेन रक्तशालिश्च । पाण्डूकः क्षीरिकया नीलाशोकेन मसूरकः । न्यग्रोधेन तु यवकस्तिन्दुकवृक्षा च पटिको भवति । अश्वत्थेन क्षेया निष्पत्तिः सर्वशस्यानाम् । जम्बूभिल्लातकाभ्यां शिरीषवृक्षा च कङ्गुनिष्पत्तिः । गोधूमाश्च मधुकैर्यवैश्च सप्तपर्णेन । अतिमुक्तककुन्दाभ्यां कर्पासं रामपालु वृद्धेदसमैः । बदराभिश्च कुलत्थाश्चिरबिल्वैर्नादिभिर्मुद्गान् । अतसी वेतसपुष्पैः पलाशकुसुमैश्च कोद्रवा ज्ञेयाः । तिलकेन शङ्खमौक्तिकरजनात्यय चेक्षुदेन शणः । करिणश्च हस्तिजर्णैरादेशता वाजिनो ऽश्वकर्णेन । गायश्च पाटलाभिः कदलीभिरजाविकं भवति । चम्पककुसुमैः कनकं विद्रुमसम्पच्च बन्धुजीवेन । कुरुवकवृक्षा वज्रं वैदूर्यं मन्दिकावर्तैः । विद्याच्च सिन्धुवारेण मौक्तिकं कङ्कुमं कुसुमेन । रक्तोत्पलेन राजा मन्त्री नीलोत्पलेनोक्तः । श्रेष्ठी सुवर्णपुष्पैः पद्मैर्विपाः पुरोहिताः कुवृदैः । सौगन्धिकेन वलयतिरकेण हिरण्यपरिवृद्धिः । आम्रैः क्षेमं भल्लातकैर्भयं पीलुभिन्नयारोग्यम् । खदिरशमीभ्यां दुर्भिक्षमर्जुनैः शोभना वृष्टिः । पिचुमर्दनागकुसुमैः सुभिक्षमथ मारुतः कपित्थेन । निचुले वृष्टिभयं व्याधिभयं भवति कुटजेन । दूर्वाकुशकुसुमाभ्यां भिक्षुर्भिक्षां कोविदारेण । श्यामालताभिवृद्ध्या बन्धक्यो वृद्धिमायान्ति" । कुसुमविशेषप्रकाशने दोहदभेदः । "सकूपुररवेण स्त्रीचरणेनाभिताडनम् । दोहदं यदशोकस्य ततः पुष्पोद्गमोभवेत् । बकुलो सुखशीधुसिक्तः । आलोकितः कुरुवकः कुरुते विकाशमालोडितस्तिलक उत्कलिको विभाति" कुमा० टी० मल्लि० । तदस्य संजातं तार० इतच् । कुसुमित संजातकुसुमे त्रि० ।

कुसुमकार्मुक पु० कुसुमं कार्मुकमस्य । कन्दर्पे "कुसुमकार्मुककार्मुकसंहितेत्यादि माघः । कुसुमचापादयोऽप्यत्र" पु० , "कुसुमचापमतेजयदंशुभिः" माघः ।

कुसुमपञ्चक न० कुसुमानां पञ्चकम् । कामदेववाणरूपे अरविन्दादिपञ्चके "मनसिशयमहास्त्र मन्यथाऽमी न कुसुमपञ्चकयत्नं विसोढुम्" माघः । कुसुमबाणशब्दे विवृतिः ।

कुसुमपुर न०(पाटना) इति ख्याते पाटलिपुत्रे नगरे "ततः पितृवधपरितापादपक्रान्ते कुसुमपुरात् कुमारे मलयकेतौ" "चाणक्यकृतकेन आहूयाभिहिताः कुसुम पुरवासिनः" इति च मुद्रारा० । कुसुमनगर पुष्पपुराद्योऽप्यत्र न० । अन्नलोपे कुसुमनगरत्र ।

कुसुममध्य पु० कुसुमं मध्ये फलमध्ये यस्य । (चालदा) वृक्षभेदे । शब्दच०

कुसुममय त्रि० कुसुमात्मकं कुसुमप्रचुरं वा कुसुम+मयट् । १पुष्पमये २पुष्पप्रचुरे च स्त्रियां ङीप् ।

कुसुमबाण पु० कुसुमानि अरविन्दादीनि पञ्च पुष्पाणि बाणाः यस्य । कन्दर्पे । "अरविन्दमशोकञ्च चूतञ्च नवमल्लिका । नीलोत्पलञ्च पञ्चैते पञ्चबाणस्य सायकाः" माघव्या० मल्लि० धृतवाक्यम् कुसुमशरादयोऽत्र पु० ।

कुसुमविचित्रा स्त्री "नयसहितौ न्यौ कुसुमविचित्रा" वृ०र० उक्ते १द्वादशाक्षरपादके वर्णवृत्तभेदे । कुसुमेन विचित्रः । २पुष्पैर्विचित्रे त्रि० । "विपिनविहारे कुसुमविचित्रा" (सुरभिपुष्पार्चिः) छन्दोमञ्जरी ।

कुसुमाकर पु०६त० । वसन्ते ऋतौ । "मासानां मार्गशीर्षोऽस्मि ऋतूनां कुसुमाकरः" गीता । पुष्पाकरादयोऽप्यत्र पु० ।

कुसुमागम पु० कुसुमानामागमोयत्र । वसन्ते ऋतौ

कुसुमाञ्जन न० कुसुमाकारमञ्जनं शाक० । पैत्तलमलजाते पुष्पाकारे अञ्जनभेदे अमरः ।